

P. K.

"Studia Muzealno-Historyczne, t. I,
2009, Muzeum Historii Kielc, Instytut
Pamięci Narodowej – Komisja
Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu", Kielce 2009 :
[recenzja]

Z Dziejów Regionu i Miasta : rocznik Oddziału Polskiego Towarzystwa
Historycznego w Skarżysku-Kamiennej 2, 181-182

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**Studia Muzealno-Historyczne, t. I, 2009,
Muzeum Historii Kielc, Instytut Pamięci Narodowej –
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,
Kielce 2009, ss. 479**

Omawiany tom jest pierwszym z zapowiadanej serii wydawniczej poświęconej zagadnieniom muzealno-historycznym z przeszłości i teraźniejszości miasta oraz szeroko rozumianej Kielecczyny. Współpraca wydawnicza Muzeum Historii Kielc z miejscową delegaturą IPN sugeruje, jaka będzie tematyka zamieszczonych w pierwszym tomie tekstów. Nie mniej niż połowa „zawartości” dotyczy zagadnień związanych z postawami społeczeństwa w latach okupacji i PRL-u. Pozostałe traktują o historii materialnej Kielc od XVIII w. do czasów współczesnych.

Warto przybliżyć te teksty, które w szczególny sposób powinny zainteresować kielczan. Anna Adamska omówiła źródła kartograficzne służące do rekonstrukcji zabudowy ulicy Starowarszawskie Przedmieście, co pozwala wyciągać wnioski odnośnie zabudowy całego śródmieścia. Obecni kielczanie zapewne ze zdziwieniem skonstatują zasadniczą różnicę w wyglądzie tej części miasta na przestrzeni XIX–XXI w., inną rolę ciągów komunikacyjnych, a także meandry historii społecznej i materialnej Kielc.

Jeden z elementów robotniczej codzienności – współzawodnictwo pracy w zakładach przemysłowych województwa kieleckiego, przypomniał Hubert Wilk. Ideologizacja i swoista rytualizacja były podstawowymi problemami, z którymi musieli zmierzyć się robotnicy PRL-u. Przejawiało się to m.in. we współzawodnictwie pracy. W zamyśle pomysłodawców prowadzić miało do ukształtowania człowieka komunistycznego (dalej radzieckiego), a przerodziło się w narzędzie do podnoszenia wyśrubowanych norm, promowanie ludzi pracowitych, ale częstokroć uległych ideologicznie, i służyło realizowaniu planów gospodarczych.

Ważnym tematem, powracającym jak przysłowiowy bumerang, jest kwestia upartyjnienia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach. Edyta Krężolek pokazała to zjawisko na przykładzie lat 70. Operacyjnie odpowiedzialny za inwigilację środowiska naukowego Kielc był III Wydział KW MO. Jak były istotne jego zadania – przynajmniej w opinii władz

– świadczy liczba etatów w latach 1975–1978: 56! Nic dziwnego, skoro inteligencja miała być praktycznym przykładem „nowego człowieka”, a uczelnie traktowano jako centra opozycji. Konstatacja jest niejednoznaczna. To znaczy, niewielu spośród jej pracowników było aktywnymi pracownikami operacyjnymi, ale też niewielu angażowało się czynnie w jakąkolwiek działalność opozycyjną. Sytuacja zmieniła się na korzyść organów bezpieczeństwa w końcu lat 70. i w latach 80., kiedy pozyskano do aktywnej współpracy spore grono pracowników uczelni.

Zainteresowani historią Kielc i regionu z całą pewnością znajdą w tomie ciekawe informacje, podbudowujące ich dotychczasową wiedzę. Ważna jest także prezentacja wielu młodszych badaczy i zajmującej ich problematyki. Całość jest opatrzona bardzo dobrą szatą edytor-ską i spełnia kryteria stawiane tego typu studiom.

P.K.